

17η ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΕΝΟΤΗΤΑ
Αριστοτέλης, Πολιτικά, Α 1.10-11, 1253a7-18

Διότι δὲ πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος ζῶν πάσης μελίττης καὶ παντὸς ἀγελαίου ζῶου μᾶλλον, δῆλον. Οὐθὲν γάρ, ὡς φαμέν, μάτην ἢ φύσις ποιεῖ λόγον δὲ μόνον ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζῶων· ἢ μὲν οὖν φωνὴ τοῦ λυπηροῦ καὶ ἡδέος ἐστὶ σημεῖον, διὸ καὶ τοῖς ἄλλοις ὑπάρχει ζῶοις (μέχρι γὰρ τούτου ἢ φύσις αὐτῶν ἐλήλυθε, τοῦ ἔχειν αἴσθησιν λυπηροῦ καὶ ἡδέος καὶ ταῦτα σημαίνειν ἀλλήλοις), ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τῷ δηλοῦν ἐστὶ τὸ συμφέρον καὶ τὸ βλαβερόν, ὥστε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἀδίκον· τοῦτο γὰρ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα τοῖς ἀνθρώποις ἴδιον, τὸ μόνον ἀγαθοῦ καὶ κακοῦ καὶ δικαίου καὶ ἀδίκου καὶ τῶν ἄλλων αἴσθησιν ἔχειν· ἢ δὲ τούτων κοινωνία ποιεῖ οἰκίαν καὶ πόλιν.

A. Να ελέγξετε την ορθότητα των παρακάτω φράσεων σύμφωνα με το νόημα του κειμένου.

1. Ο ἄνθρωπος εἶναι περισσότερο πολιτικὸν συγκριτικὰ με τα υπόλοιπα ζῶα.
2. Στη φύση καθορίζονται τα πάντα τελολογικά.
3. Ο ἄνθρωπος δεν εἶναι το μόνο ἀπὸ τα ζῶα που ἔχει την ικανότητα του λόγου.
4. Η φύση προίκισε τα ζῶα με ἀπλή φωνή.
5. Η ἀπλή φωνὴ ἐπιτρέπει στα ζῶα να φανερώσουν το λυπηρὸ καὶ το βλαβερό.
6. Ο λόγος δηλώνει το ευχάριστο καὶ το συμφέρον, το δίκαιο καὶ το ἀδικο.
7. Ο ἄνθρωπος δεν εἶναι ο μόνος που μπορεῖ να διακρίνει το ἀγαθὸ ἀπὸ το κακό.
8. Μόνον ο ἄνθρωπος μπορεῖ να διακρίνει το δίκαιο ἀπὸ το ἀδικο.
9. Η συμμετοχὴ του ἀνθρώπου στο λόγο καὶ ἡ ικανότητα διάκρισης σύνθετων ἠθικῶν ἐννοιῶν τον διαφοροποιεῖ ἀπὸ ὅλα τα ἄλλα ἔμβια ὄντα.
10. Ο ἄνθρωπος εἶναι το μοναδικὸ ἔμβιο ὄν που μπορεῖ να συγκροτήσῃ πολιτικὴ κοινωνία.

B. Να επιλέξετε την απάντηση που συμπληρώνει σωστά τη θεματικὴ πρόταση που σας δίνεται.

1. Στο πλαίσιο της ἀνώτατης μορφῆς κοινωνίας, της πόλεως:
 - α) ο ἄνθρωπος πραγματώνει τη φύση του
 - β) ἀναπτύσσει πολύμορφες σχέσεις με τους συμπολίτες του
 - γ) ὅλα τα παραπάνω
2. Οι σχέσεις που ἀναπτύσσει ο ἄνθρωπος με τους συμπολίτες του καὶ το περιβάλλον:
 - α) παρουσιάζουν ἀρκετές ομοιότητες με αυτές που ἀναπτύσσουν μεταξύ τους τα ζῶα
 - β) εἶναι διαφορετικὲς ἀπὸ αυτές που ἀναπτύσσουν μεταξύ τους τα ζῶα
 - γ) εἶναι ἀπόλυτα ὅμοιες με αυτές που ἀναπτύσσουν μεταξύ τους τα ζῶα

- 3. Οι σχέσεις των ανθρώπων μεταξύ τους είναι έλλογες, γιατί:**
- α) σημαίνονται από τη γλώσσα και αξιολογούνται λογικά
 - β) χαρακτηρίζονται από την έκφραση και επικοινωνία του ευχάριστου και δυσάρεστου
 - γ) αποτελούν βιολογικό χαρακτηριστικό της ανθρώπινης φύσης
- 4. Ο Αριστοτέλης βασίζει το τελολογικό του μοντέλο:**
- α) στη φιλοσοφία
 - β) στη βιολογία
 - γ) στην ιατρική
- 5. Οι αριστοτελικοί ορισμοί αποτελούνται:**
- α) από μία ή περισσότερες επάλληλες έννοιες γένους, εντάσσοντας έτσι την οριζόμενη έννοια σε μία ή περισσότερες ευρύτερες κατηγορίες
 - β) από την ειδοποιό διαφορά, η οποία διακρίνει την οριζόμενη έννοια από άλλες ομοειδείς
 - γ) από όλα τα παραπάνω
- 6. Πολιτικά ζῶα, σύμφωνα με τον Αριστοτέλη είναι:**
- α) όσα αναλαμβάνουν όλα μαζί μια κοινή δραστηριότητα
 - β) όσα διεκπεραιώνουν όλα μαζί μια κοινή δραστηριότητα
 - γ) όσα αναλαμβάνουν και διεκπεραιώνουν όλα μαζί μια κοινή δραστηριότητα
- 7. Σημεία του αποσπάσματος στα οποία δεν εντοπίζεται η τελολογική σκέψη του φιλοσόφου είναι:**
- α) *Οὐθέν γάρ μάτην ἢ φύσις ποιεῖ*
 - β) *λόγον δὲ μόνον ἄνθρωπος ἔχει τῶν ζῶων*
 - γ) *τοῦτο γὰρ πρὸς τὰ ἄλλα ζῶα τοῖς ἀνθρώποις ἴδιον*
- 8. Ο «λόγος» στο απόσπασμα χρησιμοποιείται για να δηλώσει:**
- α) τη λογική και τη γλώσσα
 - β) τη φωνή και τη λογική
 - γ) τη γλώσσα και τη φωνή
- 9. Η φύση έδωσε τον λόγο στον άνθρωπο για ένα σκοπό:**
- α) να επικοινωνεί με τους άλλους ανθρώπους
 - β) να εκφράζει τα συναισθήματά του
 - γ) να επεξεργάζεται τα εμπειρικά δεδομένα και να δηλώνει σύνθετες έννοιες

10. Η φύση δεν έδωσε στα ζώα τη φωνή:

- α) για να ικανοποιήσει συγκεκριμένες βιολογικές τους ανάγκες
- β) για να σχηματίσουν ομάδες συμβίωσης
- γ) ως όργανο σκέψης

11. Ο λόγος αποτελεί αίτιο για τη δημιουργία των πόλεων, γιατί:

- α) ο άνθρωπος αντιλαμβάνεται έννοιες που δημιουργούν τη βάση για τη σύσταση οργανωμένης πολιτικά κοινότητας
- β) ο άνθρωπος αποκτά τη δυνατότητα να επικοινωνεί τα συναισθήματά του με τους συμπολίτες του
- γ) ο άνθρωπος καταφέρει να αλληλεπιδρά με τους συμπολίτες του και το περιβάλλον

12. Η άποψη πως η ικανότητα αντίληψης του δίκαιου και του άδικου αποτελεί προϋπόθεση για τη δημιουργία πολιτικών κοινωνιών απαντάται:

- α) στον μύθο του Πρωταγόρα
- β) στην Πολιτεία του Πλάτωνα
- γ) στα «Μετά τα Φυσικά» του Αριστοτέλη

13. Η επιχειρηματολογία του Αριστοτέλη διατυπώνεται με έναν:

- α) επαγωγικό συλλογισμό
- β) παραγωγικό συλλογισμό
- γ) αναλογικό συλλογισμό

14. Η φράση: «Διότι δὲ πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος ζῶν» αποτελεί στον ορισμό του Αριστοτέλη την:

- α) την οριστέα έννοια
- β) την ειδοποιό διαφορά
- γ) την έννοια του γένους

15. Η αντωνυμία «τοῦτο» αναφέρεται:

- α) ἐπὶ τῷ δηλοῦν ἔστι τὸ συμφέρον καὶ τὸ βλαβερόν, ὥστε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον
- β) ὁ δὲ λόγος
- γ) τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον

16. Η διαφοροποίηση του ανθρώπου από τα άλλα ζώα τονίζεται υφολογικά:

- α) από το σχήμα από κοινού
- β) από τα αντιθετικά ζεύγη
- γ) από το υπερβατό σχήμα

17. Ο Αριστοτέλης προβάλλει την ανωτερότητα του ανθρώπου από τα άλλα ζώα χρησιμοποιώντας το σχήμα:

- α) της κατιούσας κλιμάκωσης
- β) από κοινού
- γ) της ανιούσας κλιμάκωσης

18. Οι απόψεις του Αριστοτέλη που αναδεικνύουν την ανωτερότητα του ανθρώπου σε σύγκριση με τα άλλα ζώα διατυπώνονται με:

- α) τον σύνδεσμο ὥστε
- β) τον σύνδεσμο γάρ
- γ) τους συνδέσμους μὲν και δὲ

19 - 20. Να συνδέσετε τα χωρία της στήλης Α με τα σχήματα λόγου της στήλης Β. (ένα στοιχείο της στήλης Β προσδιορίζει δύο χωρία)

Στήλη Α	Στήλη Β
1 ὥστε καὶ τὸ δίκαιον καὶ τὸ ἄδικον	α. Υπερβατό
2. Διότι δὲ πολιτικὸν ὁ ἄνθρωπος ζῶν	β. Πολυσύνδετο
3. ὁ δὲ λόγος ἐπὶ τῷ δηλοῦνἄδικον	
4. τὸ μόνον ἀγαθοῦαἴσθησιν ἔχειν	γ. Σχήμα από κοινού